

Vår dato
27.01.2023

Vår referanse
22/00124-2

Saksbehandler
Vidar.L.Haanes@mf.no

Deres referanse
22/4692-1

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høringssvar – Forslag til endringer i forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning

MF vitenskapelig høyskole har mottatt ovennevnte utkast, datert 28. oktober 2022, til høring. Vi ser behovet for å innlemme flere utdanninger i skikkethetsforskriften og fremmer forslag som sikrer at alle profesjonsutdanninger som kvalifiserer til stilling som prest, omfattes av skikkethetsvurdering. Vi fremmer videre forslag om å inkludere i skikkethetsforskriften utdanninger som kvalifiserer for stillinger som menighetspedagog, kateket og diakon. Vår nærmere begrunnelse for dette samt øvrige innspill til forslaget følger nedenfor.

1. Til forslaget om å innlemme nye utdanninger i skikkethetsforskriften

1.1 Til § 1 første ledd nr. 23

MF støtter forslaget om å innlemme ettårig utdanning i praktisk teologi i skikkethetsforskriften, jf. forslaget § 1 første ledd nr. 23.

I tillegg foreslår vi en endring i ordlyden i første alternativ i bestemmelsen. Kvalifikasjonskravene for å bli prest i Den norske kirke har endret seg de senere årene. I tråd med dette tilbyr MF fra høsten 2022 programmet Erfaringsbasert master: Prest, som i tillegg til Profesjonsstudium i teologi, kvalifiserer for prestedtjeneste i Den norske kirke. MF tilbyr videre Master i metodistisk teologi, som kvalifiserer for å bli prest i Metodistkirken. MFs studietilbud omfatter altså flere profesjonsutdanninger som kvalifiserer for prestedtjeneste. Alle bringer studentene i kontakt med sårbare mennesker, både i praksisstudiene og i framtidig yrkesutøvelse. Vi mener derfor at behovet for skikkethetsvurdering er det samme for disse studietilbudene. For å gjøre det klart at også Erfaringsbasert master: Prest og Master i metodistisk teologi er innlemmet i ordningen med skikkethetsvurdering, foreslår MF at første alternativ i § 1 første ledd nr. 23 endres til «profesjonsutdanninger som kvalifiserer for stilling som prest».

1.2 MFs forslag til innlemming av andre utdanninger under oppregningen i skikkethetsforskriften § 1 første ledd

1.2.1 Utdanninger som kvalifiserer for stilling som menighetspedagog eller kateket

Blant MFs studietilbud som også kvalifiserer for tjeneste i kirken, er *Bachelor i ungdom, kultur og trosopplæring (UKT)*. Dette er en treårig bachelorutdanning som kvalifiserer for stillinger som menighetspedagog. En menighetspedagog planlegger og gjennomfører trosopplæring og annen pedagogisk virksomhet i kirken, primært med fokus på barn og unge.

UKT-utdanningen kan inngå som en del av profesjonsstudiet i teologi. UKT-studenter som ønsker overgang til dette studiet, vil med den rette fagkombinasjonen være faglig kvalifiserte til å begynne direkte på 4. året i profesjonsstudiet i teologi etter avsluttet UKT-utdanning. Studiet kan også inngå i kvalifikasjon til kateket og diakon i Den norske kirke.

UKT-utdanningen inneholder flere praksisemner. I denne praksisen vil studentene komme i kontakt med grupper av sårbare mennesker, og de vil ofte møtes med stor tillit. Det samme gjelder for deres framtidige yrkesutøvelse, enten de velger å avslutte utdanningen etter endt bachelorløp, eller de velger overgang til presteutdanning, kateketutdanning eller diakoniutdanning.

MFs program *Master i teologi, studieretning kirkelig undervisning* kvalifiserer for stilling som kateket i Den norske kirke. En kateket har blant annet ansvar for å lede menighetens pedagogiske arbeid blant barn, unge og voksne. For opptak til denne utdanningen kreves Bachelor i ungdom, kultur og trosopplæring (UKT), Bachelor i teologi eller Bachelor i religionsvitenskap. Bachelor i teologi og Bachelor i religionsvitenskap er ikke profesjonsutdanninger, og søkere fra disse programmene vil normalt ikke ha praksisemner som del av sitt tidligere studieløp. For studenter som ikke har profesjonsutdanning med praksis som del av opptaksgrunnlaget, vil det være krav om menighetspraksis som del av masterutdanningen.

Også programmet *Erfaringsbasert master i kirkelig undervisning* kvalifiserer for stilling som kateket. De fleste kateketene i landet har fått sin utdanning gjennom dette programmet. For å bli tatt opp til studiet må studenten ha en bachelorgrad eller tilsvarende samt minst to års relevant yrkeserfaring etter avsluttet utdanning. Det stilles krav om faglig bakgrunn fra KRLE/kristendom (60 stp.) og pedagogikk (30 stp.). Både fordi programmet er et deltidsprogram tilrettelagt for studenter som er i arbeid, og fordi undervisningen er relatert til studentenes arbeid, er det ikke egne praksisemner i studiet.

Både UKT-utdanningen og kateketutdanningen inneholder eller vil kunne inneholde praksis hvor studentene kommer i kontakt med grupper av sårbare mennesker. Videre vil kandidatene møte grupper av sårbare mennesker i sin framtidige yrkesutøvelse som menighetspedagog eller kateket, blant annet gjennom barne- og ungdomsarbeid. MF foreslår derfor at disse utdanningene innlemmes i skikkethetsforskriften § 1 første ledd med følgende formulering: «*praktisk-kirkelige utdanninger som kvalifiserer for stilling som kateket og/eller menighetspedagog*»

1.2.2 Master i diakoni

MF tilbyr *Master i diakoni* sammen med VID vitenskapelige høyskole. Diakoni er definert som kirkens omsorgstjeneste, og omfatter arbeid rettet mot mennesker i sorg, kriser og andre utfordrende livssituasjoner. For å få opptak til studiet må søkerne fortrinnsvis ha en profesjonsfaglig utdanning fra helse- eller sosialfag eller en pedagogisk profesjonsutdanning, men også søkere uten profesjonsfaglig bakgrunn kan få opptak. Utdanningen kvalifiserer for arbeid som diakon i Den norske kirke dersom kandidatene har ovennevnte profesjonsfaglige bakgrunn. Med studiet vil en også være kvalifisert for andre fag- og lederstillinger innenfor ulike institusjoner og organisasjoner. I utdanningen inngår menighetspraksis samt praksis innenfor et annet diakonalt praksisområde, f.eks. en diakonal institusjon eller organisasjon.

I sin praksis vil studentene kunne møte mennesker som er i en særlig sårbar situasjon, og ikke alle studenter vil tidligere ha bakgrunn fra utdanninger med skikkethetsvurdering. Også i framtidig yrkesutøvelse vil kandidatene møte mennesker i sårbare situasjoner. MF foreslår derfor at Master i diakoni innlemmes i skikkethetsforskriften.

MF foreslår at masterutdanningen i diakoni inkluderes i skikkethetsforskriften § 1 første ledd med følgende formulering: «*praktisk-kirkelig utdanning som kvalifiserer for stilling som diakon*»

1.3 Til forslaget om å innlemme videreutdanninger i skikkethetsvurderingen

Departementet foreslår i forskriften § 1 annet ledd at det skal foretas skikkethetsvurderinger i videreutdanninger som fører til en spesialisering, og som bygger på utdanningene som er nevnt i første ledd. MF har forståelse for at det kan være behov for at studiepoenggivende utdanninger som fører til en spesialisering, og som bygger på utdanningene i første ledd, omfattes av skikkethetsvurdering. Vi vil imidlertid bemerke at det ikke alltid er like klart hvorvidt en utdanning faller i kategorien spesialisering, eller om den skal anses som kompetansehevende og dermed faller utenfor § 1 annet ledd, slik departementet skriver i kap. 3.2. Dette gjelder for våre masterprogrammer Erfaringsbasert master i praktisk teologi og Erfaringsbasert master i klinisk sjelesorg, som tilbys dem som normalt er i relevant jobb som prester, diakoner eller kateketer.

Det kan også være uklart om utdanningstilbud «bygger på utdanningene som nevnt i første ledd». Eksempelvis er det spørsmål om MFs og VIDs felles masterprogram i diakoni omfattes. Studiet kvalifiserer for en ny yrkesvei, og programmet tar hovedsakelig opp studenter med opptaksgrunnlag fra en profesjonsfaglig bachelorutdanning innenfor helsefag, sosialfag eller pedagogikk, men det tas *også* opp studenter uten denne profesjonsfaglige bakgrunnen. Når MF i pkt. 1.2.1 og 1.2.2 foreslår at masterprogrammene som kvalifiserer til stilling som kateket og diakon, nevnes eksplisitt i oppregningen blant studier som faller inn under skikkethetsforskriften § 1 første ledd, er det for at det ikke skal være tvil om hvorvidt disse utdanningene er omfattet av skikkethetsvurdering.

Vi vil til slutt peke på at studenter ved erfaringsbaserte studieprogrammer/deltidsutdanninger ofte er i relevant jobb under utdanningen. I vårt diakoniprogram, som også tilbys deltidsstudenter, har vi for eksempel diakonimedarbeidere som studerer for å bli kvalifisert til stilling som diakon. I Erfaringsbasert master i kirkelig undervisning har vi menighetspedagoger som utdanner seg til kateket. Hvis institusjonen skulle reise skikkethetssak og fatte vedtak om at en student ikke er skikket, reises spørsmål om hvordan institusjonen skal forholde seg til studentens arbeidsgiver i disse sakene.

Eksemplene ovenfor illustrerer utfordringer knyttet til skikkethetsvurdering og spesielt til forslaget § 1 annet ledd. Etter MFs vurdering er det behov for å vurdere disse spørsmålene nærmere, og/eller at det redegjøres for hvordan en skal forstå bestemmelsen i departementets rundskriv om skikkethetsvurdering.

2. Til kriteriene for skikkethetsvurdering

MF støtter det første alternativet til regulering av kriteriene med følgende innspill:

I oppregningen av målgruppene som atferden må utgjøre en mulig fare for, jf. § 2 første ledd, innledningen til § 3 første ledd og § 3 første ledd bokstav g), foreslår vi at også «konfidenter» nevnes. Blant annet i sjelesorgsamtaler benyttes dette begrepet om den som betrør seg til sjelesørgeren. Alternativt kan oppregningen tas ut, og beskrivelsen av målgruppene (utenom studenten selv) erstattes med «de mennesker studenten vil komme i kontakt med under praksisstudiene eller under fremtidig yrkesutøvelse».

Vi mener videre at tilleggskriteriene som gjelder for teologiutdanningene i § 3 tredje ledd, også bør gjelde for utdanninger som kvalifiserer for stillinger som menighetspedagog, kateket og diakon. Dersom disse stillingene tas inn på listen over utdanninger i § 1 første ledd, foreslår vi at det i § 3 tredje ledd også henvises til de aktuelle numrene i § 1 første ledd hvor disse utdanningene er listet opp.

3. Til høringsnotatet kapittel 5-10

MF støtter forslagene i høringsnotatet kapittel 5-10.

Når det gjelder spørsmålet om et utestengningsvedtak skal få konsekvenser for studentens mulighet for å søke eller ta imot plass ved andre typer utdanninger som stiller tilsvarende faglige og personlige krav, så ser vi at det kan være gode grunner for dette. Vi mener samtidig at det for den enkelte institusjon kan være vanskelig å ha tilstrekkelig oversikt over hvilke andre utdanninger som det kan være aktuelt å utestenge fra, fordi det kan dreie seg om utdanninger som institusjonen ikke selv tilbyr. Et vedtak om å utestenge fra andre typer utdanninger må av hensyn til studentenes rettssikkerhet være forsvarlig og solid fundert. Vi mener ut fra dette at det kan være problematisk å gi institusjonenes nemd for studentsaker fullmakt til å fatte slike vedtak.

4. Om behandling av skikkethetssaker i to instanser ved utdanningsinstitusjonene

I likhet med departementet ser MF både fordeler og ulemper med gjeldende ordning med behandling av skikkethetssaker i to instanser ved utdanningsinstitusjonene. I høringsnotatet foreslås tre alternativer. MF går inn for alternativet som innebærer at institusjonsansvarlig (skikkethetsansvarlig) fremmer skikkethetssakene direkte for institusjonens nemnd for studentsaker, men slik at nemnda i disse sakene settes med flere medlemmer. For å sikre at nemnda besitter tilstrekkelig grad av faglig kompetanse til å vurdere studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket hen utdanner seg til, foreslår vi at nemnda for studentsaker forsterkes med representanter fra det aktuelle fagmiljøet i disse sakene, f.eks. med studieleder for det aktuelle programmet, en faglærer og en representant fra praksisfeltet. På denne måten vil en kunne oppnå effektivisering av saksbehandlingen og kortere saksbehandlingstid samtidig som en sikrer en solid faglig vurdering av saken. Forslaget nødvendiggjør også endringer i universitets- og høyskoleloven, blant annet ved at nemnda gis et direkte mandat i loven til å behandle disse sakene.

Alternativt går MF inn for å beholde dagens ordning med skikkethetsnemnd.

Med hilsen for
MF vitenskapelig høyskole

Vidar L. Haanes
rektor

Berit W. Hillestad
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Kopi til: Fagseksjon MF v/Kjetil Fretheim, Studieavdeling v/Berit Widerøe Hillestad, Studieavdeling v/Hilde Brekke Møller